

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

JESENSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA

Izpitna pola 2

Interpretacija poljubnega (odlomka) umetnostnega besedila

Ponedeljek, 24. avgust 2009 / 60 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi konceptni list in dva ocenjevalna obrazca.*

POKLICNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začnajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite oziroma vpišite svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani, na ocenjevalna obrazca in na konceptni list.

Izpitna pola vsebuje dva odlomka z navodili za pisanje interpretacije. Napišite samo eno interpretacijo odlomka, vodeno ali samostojno. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 30.

V preglednici zaznamujte izbrano interpretacijo z "x".

Vodena interpretacija	Samostojna interpretacija

Pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom. Pišite čitljivo, vendar ne samo z velikimi tiskanimi črkami. Če se zmotite, napačen zapis prečrtajte in napišite novega. Nečitljivo besedilo bo ocenjeno z nič (0) točkami. Osnutek interpretacije lahko napišete na konceptni list, vendar se ta pri ocenjevanju ne upošteva.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 8 strani, od tega 1 prazno.

a) VODENA INTERPRETACIJA

FRANCE BEVK, KAPLAN MARTIN ČEDERMAC (odlomek)

France Bevk: Kaplan Martin Čedermac. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1978. 228–229.

VARUJTE TO DEDIŠČINO

Njegov govor je bil rahlo pobarvan od narečja, da so tudi najpreprostejši lahko razumeli, vendar se je zmeraj trudil, da je govoril v lepem jeziku. Besede so bile izbrane, stavki krepki. To je delal iz prirojenega čuta za lepe oblike, iz spoštovanja do božje besede, a še posebej iz tople ljubezni do materinščine. Vse te dni, ko je bil jezik preganjan, izrinjen iz cerkve in je smel ostati le še v družinah, mu je posebno prirasel k srcu. Trudil se je, da bi mu pel in bi dal ljudem živo občutiti njegovo lepoto. Kakor da bi jih s tem opozarjal: Glejte, kaj boste izgubili! Čujte, kako lepo zveni, kako poje od srca do srca, kako odmeva od duše do duše! Zdaj mu jezik ni bil le sredstvo, da z njim oznanja Kristusov nauk, bil mu je pesem, katere melodijo uživa s polnim srcem ne glede na vsebino. Bilo mu je, kakor da plava na perutih svojih besed, zanašalo ga je kot list v vetru. Le kdaj pa kdaj se je za hip zmedel, pogledal po obrazih, zopet mu je dalo moči, dvignil je glas.

»Kaj boste storili zdaj, ko vam hočejo vzeti jezik? Ali boste znali braniti dediščino svojih očetov? Ali boste vdano klonili glave in zalajali, ko ne znate drugega jezika?«

Boj, ki ga je bil doživel in iz katerega je potekal govor, je dal vsaki besedi posebno moč in strast, da so dobile sijaj vročega, plamtečega ognja. Z vsakim trenutkom bolj je čutil, kako mu srca pritrjujejo prav do cerkvenih vrat. V marsikaterem očesu so se zalesketale solze. A to niso bile solze kot ob zadnji pridigi, potekale so iz drugega vira. Ali so občutili, kako tesno je povezan jezik z njihovo usodo?

NAVODILA

- Opreделите odlomek glede na književno zvrst in ga povzemite.
- Razložite, v čem se kaže duhovnikova skrb za slovenski jezik: Kako Čedermac govori? Zakaj? Ali doseže svoj namen? V odgovoru na zadnje vprašanje uporabite tudi ustrezno poved iz odlomka.
- Povzemite ugotovitve o govoru v odlomku. Presodite, zakaj se je duhovnik uprl ukazu, da sme slovenščina »ostati le še v družinah«, in izrazite svoje stališče o odnosu, ki ga imamo Slovenci do svojega jezika v današnjem času. Stališče utemeljite s primerom iz ožjega ali širšega okolja.
- Svoje besedilo ustrezno členite, pri pisanju upoštevajte pravopisna in slovnična pravila ter slogovno ustreznost.

b) SAMOSTOJNA INTERPRETACIJA

BRANE GRADIŠNIK, NEKDO DRUG (odlomek)

Brane Gradišnik: Nekdo drug. Ljubljana: samozaložba, 1990. 132–133.

Kako je prišlo do tega, da sta si dva človeka, ki sta se na začetku tako lepo ujemala v tako rekoč vsem, postala potem tako različna, tega ne bom nikdar razumela. Jaz vem, da se nisem poročila s človekom, ki mu sedaj pišem. Ali je potem čudno, če se nisem hotela sprijazniti s tabo, kakršen si postal potem – pač nekdo drug? Prej si bil vedno vesel in duhovit in prijazen in pozoren. Zakaj si potem postal zagrenjen in redkobeseden, ne vem. In isto velja za študij. Moj oče, to še danes trdim, nikakor ni imel prav, ko me je prosil, naj najprej doštudirava. Če bi bila čakala in bila še naprej samo fant in punca, potem sem prepričana, da bi samo podaljšala obdobje začetnih iluzij.

Ti si mi znal, kadar sem te skušala spodbuditi za študij, očitati karierizem. Ne bom zanikala – moja poklicna kariera mi pomeni veliko. Ne samo magisterij, tudi služba nasploh – nasploh rada opravljam svoj poklic. Toda veliko vprašanje je, ali je temu res mogoče reči »grebatorstvo«. Nikomur nisem nikoli lezla v rit. In sploh, kaj če svoje delo tako cenim zato, ker sem bila prisiljena večino čustvene energije vložiti vanj, saj bi mi drugače šla v nič? Mogoče je moja pridnost samo posledica tega, da mi nisi pustil blizu in sem si morala poiskati nekaj drugega?

Potem tvoje biljeterstvo. Nekoč si mi očital, češ da se mi zdi za malo, da si biljeter, v resnici pa si, ko sva še oba študirala, vzel to službo zato, da bi bila čimprej finančno samostojna. Verjamem ti, da je bil to v začetku tvoj namen – da si se torej »žrtvoval« za oba. Toda potem ko sem doštudirala in dobila službo – bi lahko ti za spremembo pustil mene, da se »žrtvujem«, sam pa bi doštudiral in si končno poiskal kaj primernega.

biljeter – kdor pregleduje vstopnice pri vhodu v dvorano

NAVODILA

Opreделите odlomek glede na književno zvrst in ga povzemite. Izberite problem oziroma prvino odlomka in ga/jo razložite. Razlago utemeljite s primerom iz odlomka. Povzemite ugotovitve in napišite svoje mnenje o problemu oziroma prvini v odlomku in na splošno. Mnenje utemeljite s primerom iz lastnih ali tujih izkušenj ali iz kakega drugega književnega besedila. Svoje besedilo ustrezno členite, pri pisanju upoštevajte pravopisna in slovnična pravila ter slogovno ustreznost. Interpretacijo lahko tudi izvirno naslovite.

Prazna stran